

**Звіт щодо стану виконання
Програми розвитку інвестиційної, зовнішньоекономічної та
виставково-ярмаркової діяльності Чернігівської області на 2016-2020 роки
«Чернігівщина – конкурентоспроможний регіон» за підсумками 2019 року**

Програма розвитку інвестиційної, зовнішньоекономічної та виставково-ярмаркової діяльності Чернігівської області на 2016-2020 роки «Чернігівщина - конкурентоспроможний регіон» розроблена з врахуванням положень Стратегії сталого розвитку Чернігівської області до 2020 року, схвалена розпорядженням голови облдержадміністрації від 19 січня 2016 року № 20 та затверджена рішенням третьої сесії обласної ради сьомого скликання від 27 січня 2016 року № 2-3/VII з урахуванням змін затверджених рішенням дев'ятої сесії обласної ради сьомого скликання від 17.05.2017 №6-9/ VII; рішенням дванадцятої сесії обласної ради сьомого скликання від 28 березня 2018 року №9-12/VII; рішенням чотирнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання від 4 липня 2018 року №14-14/VII; рішенням шістнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання від 20 грудня 2018 року № 5-16/VII та рішенням вісімнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання від 26 червня 2019 року № 10-18/VII.

Метою Програми є забезпечення сталого економічного зростання і соціального розвитку регіону шляхом формування умов для підвищення конкурентоспроможності та створення додаткових конкурентних переваг.

Реалізація поставленої мети здійснюється на основі проведення цілеспрямованої, послідовної політики щодо пошуку шляхів для активізації п'яти основних напрямків підвищення конкурентоспроможності регіону:

- інвестиційна діяльність,
- інноваційна діяльність,
- зовнішньоекономічна діяльність,
- міжрегіональне співробітництво,
- виставково-ярмаркова діяльність.

Загалом за 2019 рік з обласного бюджету на реалізацію зазначеної програми витрачено 992,7 тис грн.

За напрямом «Інвестиційна діяльність»

Усі заходи Програми, що стосуються підвищення інвестиційної активності та покращення інвестиційної привабливості області, зосереджені на досягненні трьох основних завдань:

1. Створення умов для формування сприятливого інвестиційного середовища та позитивного іміджу області. З метою виконання цього завдання протягом 2019 року були здійснені наступні заходи:

- організація презентаційних заходів в області для потенційних інвесторів, проведення зустрічей, нарад, круглих столів з інвесторами для вивчення проблемних питань їх діяльності.

Для промоції інвестиційного потенціалу проводяться різноманітні публічні заходи. Зокрема, 22 листопада 2019 року спільно з Державною інноваційною фінансово-кредитною установою проведено Регіональний інноваційний форум «Формування ефективної інноваційної екосистеми як складової інвестиційного розвитку регіону», що став дієвим майданчиком для обговорення технологічних трендів, обміну досвідом і презентації інноваційних рішень з метою розвитку власного потенціалу та налагодження співпраці.

В рамках підготовки до зазначеного форуму був розроблений та активно просувається проморолик про інноваційний потенціал Чернігівщини «Інновації-інвестиції-розвиток».

Як джерело корисної інформації для інвестора використовується Інвестиційний паспорт Чернігівської області.

Постійно проводяться зустрічі з інвесторами для вивчення проблемних питань їх діяльності, здійснюється моніторинг інвестиційних проектів, пріоритетними визначено – 90, з них реалізовано - 29.

Також готується змістовна інформація щодо інвестиційних можливостей, переваг, особливостей регіону у відповідь на кожний запит, що надходить від потенційного інвестора.

- формування інвестиційних продуктів (презентаційних матеріалів) з метою сприяння вітчизняним та іноземним інвесторам у всебічному ознайомленні з об'єктами інвестування.

В рамках заходів щодо популяризації потенціалу регіону наповнюється двомовна «Інтерактивна інвестиційна карта Чернігівської області», як джерело корисної інформації для потенційного інвестора та електронний майданчик комунікації влади, бізнесу, громадян з питань активізації інвестиційної діяльності в регіоні.

Інформація щодо інвестиційних та зовнішньоекономічних можливостей області постійно розміщується та оновлюється на веб-сайтах облдержадміністрації (www.cg.gov.ua), Департаменту розвитку економіки та сільського господарства (economy.cg.gov.ua), Економічному Порталі Чернігівської області (<http://www.chernihiv-oblast.gov.ua/company>) та його сторінці у Facebook (<http://www.Facebook.com/chernihivregion>).

- пошук додаткових джерел позабюджетного фінансування інвестиційних проектів (міжнародна технічна допомога, гранти, співпраця з міжнародними фінансовими організаціями).

Триває активна робота щодо залучення коштів позабюджетного фінансування, міжнародної технічної допомоги, грантів. В області реалізуються проекти за кошти міжнародної технічної допомоги та грантові програми.

У 2019 році завершена реалізація проектів міжнародної технічної допомоги по яких Чернігівська обласна державна адміністрація виступає бенефіціаром:

- Проект Європейського союзу через орган управління, Німецьке Товариство міжнародного співробітництва (GIZ) GmbH «Транскордонна система гідрометеорологічного та екологічного моніторингу річки Дніпро»;

- Проект Європейського союзу через орган управління, Німецьке Товариство міжнародного співробітництва (GIZ) GmbH) «Активізація малого та середнього бізнесу в прикордонних регіонах України – Білорусі»;

- Проект Фонду Е5Р та Північної екологічної фінансової корпорації (НЕФКО) «Фінансування впровадження заходів з підвищення енергоефективності загальноосвітнього закладу № 5 та системи вуличного освітлення міста Чернігова».

Область є учасником Проекту «Підвищення конкурентоспроможності українських регіонів та розвиток українсько-польської економічної співпраці», який реалізується Міністерством розвитку Польщі в 7-ми регіонах.

В області продовжується реалізація пілотного проекту FORBIZ в рамках ініціативи EU4BUSINESS (бенефіціари проекту: Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Державна регуляторна служба України, Офіс ефективного регулювання BRDO (BetterRegulationDelivery Office)).

Також продовжується співпраця з Програмою «U-LEAD з Європою». В 2019 році за підтримки зазначеної Програми було урочисто відкрито три сучасних модернізованих ЦНАП.

З метою приваблення потенційних інвесторів, залучення міжнародної технічної допомоги постійно висвітлюються новини щодо оголошених конкурсів та можливих грантів, також актуальна інформація розповсюджуються серед потенційних реципієнтів. В області розроблений та щомісячно оновлюється Грантовий дайджест «Будь у курсі подій – дій», який містить інформацію щодо відкритих для участі грантових конкурсів, проектів міжнародної технічної допомоги та програм пільгового кредитування міжнародних фінансових організацій.

- *активізація роботи щодо реалізації механізму державно-приватного партнерства в області.*

Департаментом розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації спільно з виконавчими комітетами міських рад та райдержадміністраціями сформований перелік об'єктів, щодо яких можливо застосовувати механізм державно-приватного партнерства, у т. ч. концесії, що розміщений на сайті Департаменту розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації. Наразі ведеться робота щодо пошуку приватних партнерів для реалізації проектів в рамках ДПП, у тому числі за сприяння програм міжнародних організацій, що діють на території України.

В області на умовах ДПП реалізовані наступні проекти:

- «Реконструкція окремих складових цілісного майнового комплексу системи теплопостачання м. Остер та будівництво теплотраси, що буде з'єднувати теплові мережі котельні по вул. Б. Хмельницького, 6Б та котельні по вул. 8 Березня, 7Б». Вартість проекту – 2,4 млн грн., які на сьогодні освоєні в повному обсязі. Згідно з договором була проведена комплексна реконструкція котельень, встановлено 2 нові котли, які працюють на біопаливі.

- в галузі професійної освіти «Державно-приватне партнерство для поліпшення санітарно-технічної освіти в Україні». 23 грудня 2014 року

Меморандум про співпрацю в рамках проекту підписали три сторони – Міністерство освіти і науки України, Швейцарська Конфедерація (представлена Швейцарською агенцією розвитку та співробітництва) та «Геберіт Інтернешнл Сейлз АГ». Чернігівська область стала однією з 6 областей, відібраних для участі у зазначеному проекті. На базі Чернігівського професійного ліцею залізничного транспорту було відкрито другий в Україні Міжрегіональний навчально-практичний центр для підготовки монтажників санітарно – технічних систем і устаткування. У лабораторії нового навчально-практичного центру встановлено найкраще європейське обладнання. Крім навчання студентів на базі центру будуть проводитись курси підвищення кваліфікації для робітників сфери санітарно-технічного обслуговування.

2. Формування ефективної системи менеджменту залучення інвестицій

- Проведення та участь у навчальних семінарах та тренінгах з актуальних питань інвестиційного розвитку, залучення міжнародної технічної допомоги, написання грантових заявок, державно-приватного партнерства для підвищення професіоналізму державних службовців, посадових осіб місцевого самоврядування, фахівців бюджетних установ, інших спеціалістів, що працюють у сфері інвестиційної діяльності.

Одним з шляхів залучення додаткових коштів, Міжнародної технічної допомоги на розвиток регіону є участь у конкурсі проектів, які можуть реалізовуватись за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від ЄС у рамках Програми підтримки секторальної політики. Чернігівським Центром розвитку місцевого самоврядування спільно з Чернігівським центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій проведено семінар для органів місцевого самоврядування «Особливості написання проектів регіонального розвитку» (26-27.09.2019) для участі у конкурсі проектів, які можуть реалізовуватись за рахунок коштів державного бюджету, отриманих від ЄС у рамках виконання Угоди про фінансування Програми підтримки секторальної політики.

В області для представників райдержадміністрацій, міст обласного значення та представників органів місцевого самоврядування, у т.ч. об'єднаних громад в за розділом «Зростання конкурентоспроможності регіону, забезпечення умов стійкого економічного розвитку» проведені:

- конфераторіуми: «Розвиток громад через залучення інвестицій в аграрний сектор» (20.05.2019); «Практичні аспекти здійснення закупівель окремих груп товарів та послуг. Залучення позабюджетних коштів для реалізації проектів місцевого розвитку» (23.05.2019); «Очікуваний вплив Угоди про асоціацію на аграрний бізнес. Домогосподарства та розвиток сільських територій Чернігівщини. Інструменти залучення інвестицій в розвиток територій. Брендування територій» (10.06.2019);

- тренінги: «Мапування громад як інструмент розвитку території» (20.02.2019); «Пошук шляхів вирішення проблем Чернігівської області. Формат Світового кафе як інструмент розвитку території» (13.06.2019);

- тематичні короткотермінові семінари - тренінги: «Основи партисипативного стратегічного планування» (03.07; 05.09; 8.11.2019);

«Використання альтернативних джерел енергії та енергозбереження» (05.07.2019);

- тематичні короткотермінові семінари: «Європейські інструменти для розвитку малого та середнього бізнесу України» (21-22.02.2019); «Як залучати інвестиції на території?» (27.03.2019); «Засади та організація міжмуніципального співробітництва» (03-04.04.2019); «Як громада може залучати інвестиції та працювати з інвестором» (25.06.2019); «Формування бюджетних запитів для формування місцевих бюджетів» (10.09; 12-13.09; 17-18.09.2019); «Можливості реалізації міжмуніципального співробітництва за рахунок коштів державного бюджету» (03-04.10.2019); «Складання, розгляд та затвердження місцевих бюджетів» (03.10.2019); «Регіональна політика як складова економічного розвитку області» (18.10.2019).

3. Створення інституційного середовища для активізації інвестиційної діяльності

В області активно працює Агенція регіонального розвитку, яка була створена з метою забезпечення комплексного розвитку області, підвищення рівня її конкурентоспроможності, стійкого економічного зростання.

Зокрема, Агенція активно співпрацює з асоціаціями Чернігівщини: ГО «Сяйво Сіверщини», Лігою ділових та професійних жінок України.

21-22 лютого в м. Чернігові відбувся семінар "Європейські інструменти для розвитку малого та середнього бізнесу України", в якому прийняли участь підприємці та фермери з Чернігівської та сусідніх областей. В якості експерта перед учасниками семінару виступив Директор Агенції, який розповів про особливості залучення європейських кредитних коштів, доступних на українському ринку.

У приміщенні Агенції відбулася зустріч "Смарт спеціалізація: результат співпраці влади, бізнесу, науки", за участю членів робочої групи з розробки Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на 2021-2027 роки. Ініціатором заходу виступив Ukrainian Institute for International Politics (Український інститут міжнародної політики), а відповідний організаційний супровід забезпечили Агенція регіонального розвитку та Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації (28.03.2019).

Агенцією спільно з Чернігівською регіональною торгово-промисловою палатою проведено Вечір фандрейзингу щодо обговорення шляхів створення Центру підтримки підприємництва, інновацій та стартапів (12.03.2019).

29 травня у рамках реалізації проекту FORBIZ в Агенції відбулося засідання робочої групи з питань реалізації, моніторингу та оцінки результативності досягнення Плану заходів з реалізації у 2018-2020 роках Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року в частині напрямів, спрямованих на розвиток малого і середнього підприємництва.

5-6 червня 2019 року в рамках реалізації проекту «Підвищення конкурентоспроможності українських регіонів та розвиток польсько-українського економічного співробітництва» в Агенції регіонального розвитку Чернігівської області відбувся навчальний тренінг на тему інтернаціоналізації підприємств та розвитку експорту. Організатором заходу виступила Польська Агенція з Розвитку Підприємництва (Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości).

Крім того, АРР було підготовлено проект «Арт-резиденція Олександра Довженка», який став переможцем всеукраїнського конкурсу Міністерства культури «Малі міста – великі враження» й реалізується у Сосницькій ОТГ.

Також, подано проект «Інноваційна бізнес-освіта як стимул розбудови підприємницького потенціалу українських громад» («Innovative business education as an motivation to develop the entrepreneurial potential of Ukrainian communities») до Міністерства закордонних справ Республіки Болгарія для розгляду проектів, які будуть реалізовані за допомогою гранту в рамках офіційної допомоги розвитку Республіки Болгарія з початковим терміном запуску у 2020 році.

На базі Агенції були проведені заходи:

- з опрацювання СМАРТ-спеціалізації регіону за участю міжнародних експертів, проведення відповідних тематичних фокус-груп;
- зустріч з польськими експертами з питань СМАРТ-спеціалізації з місцевими експертами та членами робочої групи у рамках проекту «Польська допомога».

Агенцією на базі Михайло-Коцюбинської ОТГ проведено Міжрегіональний форум «Розвиток підприємництва – запорука успіху громади», Дні популяризації економічного розвитку, у т.ч. тренінг «Розпочни свій бізнес», круглий стіл, присвячений темі розвитку підприємництва тощо.

Агенція приймала участь в робочій зустрічі з представниками проекту FORBIZ щодо запуску ЦПП в рамках проекту ДФРР.

За напрямом «Інноваційна діяльність»

З метою стимулювання інноваційного та науково-технічного розвитку і використання інтелектуального капіталу та передумов створення конкурентних переваг в області протягом 2019 року проведено ряд заходів щодо запровадження інновацій та науково-технічних розробок у всіх сферах економіки.

Зокрема, з метою стимулювання та заохочення інноваційної діяльності, популяризації та просування на ринок інноваційних розробок, проведено конкурс «Краща інноваційна розробка». 22 листопада 2019 року в рамках проведення Форуму «Формування ефективної інноваційної екосистеми як складової інвестиційного розвитку регіону» було відзначено переможців та лауреатів конкурсу «Краща інноваційна розробка».

Для формування ефективного механізму реалізації науково-технічної, інноваційної та промислової політики на регіональному рівні та посилення зв'язків між виробництвом і наукою, сформовано каталог з конкурсних робіт. В ньому розміщено короткий опис конкурсних робіт, інформацію про розробників та контакти.

Спільно з Державним науково-дослідним інститутом випробувань і сертифікації озброєння та військової техніки Міністерства оборони України 5-6 вересня 2019 року проведено ХІХ науково-технічну конференцію «Створення та модернізація озброєння і військової техніки в сучасних умовах».

Чернігівські підприємства «ЧеЗаРа» та «РАПІД» були задіяні у реалізації міждержавних космічних програмах - запуску модернізованих ракет-носія Antares із Центру космічних польотів на острові Уоллопс (штат Вірджинія, США).

В 2019 році ТОВ ПК «Пожмашина» з метою зниження собівартості продукції та підвищення її конкурентоспроможності введено в експлуатацію твердопаливні котельні та ряд технологічних новацій. Зокрема, придбали та впровадили індукційну тигельну плавильну електропіч, роботизований комплекс для зварювання вузлів причіпної техніки, установку плазмового різання та ін. Завершили розробку та виготовили першу модернізовану автоцистерну АЦ-8-60. Повноцінне пожежно-технічне обладнання і достатній об'єм автономних вогнегасних речовин дозволяє гасити різноманітні види загоряння в початковій стадії без застосування викликів додаткових видів пожежних автомобілів, що дозволяє значно знизити затрати на проведення пожежних робіт, а також скоротити час і витрати води та зменшує об'єм відновлювальних робіт у помешканнях після ліквідації пожежі. Слід зазначити, що автоцистерна пожежна, уже несе бойові чергування в пожежно-рятувальному загоні м. Києва.

ТОВ «НВП «Метекол» виготовило тренажерний комплекс для реактивного піхотного вогнемету РПВ-16, який успішно пройшов державні випробування та в 2020 році буде поставлено для потреб Міністерства оборони України.

Протягом останнього звітного періоду на промислових підприємствах упроваджено 36 нових технологічних процесів, з яких 20 маловідходних та ресурсозберігаючих та 39 видів інноваційної продукції, з яких 6 нових видів техніки.

Реалізовано інноваційної продукції на 886,9 млн грн, що становить 2,5% до загального обсягу реалізованої промислової продукції, з якої нової для ринку на 28,3 млн грн, або 3,2% від загального обсягу реалізованої інноваційної продукції.

Загальний обсяг інноваційних витрат у промисловості в 2018 році становив 108,1 млн грн, з яких 87,5% витрат суб'єктами господарювання було направлено на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення.

З метою розширення міжрегіональної кооперації із залученням промислових підприємств області оновлюється каталог-довідник «Промислові підприємства Чернігівщини» з інформацією щодо виробничих можливостей, які потенційно можуть зацікавити підприємства, що спеціалізуються, у т.ч. на виробництві продукції військового призначення (інформацію розміщено на веб-сайті обласної державної адміністрації в рубриці «Економіка регіону» в розділі «Промисловість»).

За напрямом «Зовнішньоекономічна діяльність»

Підтримка зовнішньоекономічної діяльності підприємств регіону та диверсифікація ринків збуту продукції товаровиробників.

З метою популяризації експортного потенціалу Чернігівщини серед міжнародної спільноти широко застосовується Економічний Портал Чернігівської області «Chernihiv region – your right choice!».

На відповідному Порталі розміщено on-line Каталог суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності області, а також їх комерційні пропозиції, які широко анонсуються серед іноземних владних та ділових кіл.

Також Портал здійснює оперативне інформування регіонального бізнесу щодо актуального стану зовнішньої торгівлі, змін торговельної політики України та її ключових торговельних партнерів, щодо цінової ситуації на зовнішніх ринках, а також стандартів та технічних вимог іноземних держав, які стосуються українського експорту, законодавчих і регуляторних вимог до зовнішньоторговельної діяльності, а також щодо комерційних пропозицій

іноземних компаній, інформування щодо державних і недержавних програм та інструментів підтримки, доступних для підприємств, які розпочинають або розширюють експортні операції, зокрема програм, що стосуються вивчення умов підприємницької діяльності в інших країнах.

У звітному періоді також проводився комплекс заходів з пошукової оптимізації та підвищення рейтингів Порталу у мережі Інтернет.

Крім того, Портал розширено окремою рубрикою «Інвестиції», де міститься інформація про законодавчі зміни у відповідній сфері, гранти, статистичні й аналітичні дані, про допомогу інвестору, державно-приватне партнерство та індустріальний парк.

З метою максимально швидкого реагування на зміни актуальної інформації в сфері зовнішніх зносин, зовнішньоекономічної діяльності та широкого залучення суб'єктів господарювання до відповідних новин, а також для популяризації їх експортного потенціалу в мережі Facebook діє спеціалізована сторінка «Chernihiv region – your right choice» (<http://www.facebook.com/chernihivregion/>).

У рамках формування позитивного іміджу Чернігівської області інформаційні матеріали про підприємства області та презентаційні матеріали про експортний потенціал Чернігівщини розповсюджувались серед іноземних делегацій, які відвідували область з офіційними візитами, а також під час офіційних візитів делегацій області за кордон. Додатково комерційні пропозиції суб'єктів господарювання розповсюджувались серед дипломатичних установ України за кордоном та закордонних країн в Україні, а також регіонів-партнерів області.

Для підтримки просування продукції та послуг вітчизняних суб'єктів господарювання на зовнішні ринки проведено ряд заходів.

Зокрема, 26-27 вересня 2019 року в м. Чернігові відбулось засідання експертної місії у рамках впровадження підходу смарт-спеціалізації при розробленні проекту Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року за підтримки Генерального директорату Європейської Комісії «Спільний дослідницький центр». Участь у заході взяли міжнародні експерти, представники Команди підтримки реформ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України, Агенції регіонального розвитку Чернігівської області, структурних підрозділів обласної державної адміністрації, підприємств, організацій.

У рамках засідань учасники фокус-груп обговорювали напрацьовані пропозиції до стратегічних й оперативних цілей та завдань регіональної Стратегії.

1 жовтня в рамках «Експортного туру» в м. Чернігові відбувся семінар-навчання для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності регіону, організований Офісом з просування експорту України спільно з Департаментом розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, де йшла мова про товари та послуги, які мають високу привабливість на міжнародних ринках; компоненти успішної експортної стратегії; уникнення типових помилок під час експортної діяльності; ринки для експорту; способи посилення своїх знань та компетенцій, щоб стати успішними. А також у рамках заходу презентовано нові безкоштовні освітні можливості для розвитку власного бізнесу.

З метою залучення суб'єктів господарювання області до участі в нових освітніх програмах Офісу з просування експорту було проведено широку інформаційну кампанію про такі проекти як: Export Evolution Ukraine START/ Export Evolution Ukraine PRO, Creative Export Ukraine START/ Creative Export Ukraine PRO та Train the Trainers. За результатами проведення інформаційної кампанії Чернігівська область посіла 6 місце серед регіонів України за кількістю залучених учасників до відповідних програм.

Крім того, представники Департаменту розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації взяли участь в одному з вищезазначених проектів - спеціальній англійській освітній програмі для тренерів та консультантів у експорті «Train the Trainers», організованому Офісом з просування експорту спільно з Інститутом маркетингу Естонії та за фінансової підтримки Міністерства закордонних справ Естонії. Головна мета даного проекту - покращення якості та доступності консультаційних послуг з експорту та формування національної мережі висококваліфікованих консультантів з питань зовнішньої торгівлі.

Упродовж інтенсивного навчання 10 команд з Київської, Житомирської, Дніпропетровської, Харківської, Хмельницької, Чернігівської, Івано-Франківської, Донецької, Львівської та Черкаської областей вчилися досліджувати ринки, аналізувати конкурентів, обирати канали збуту та розробляти експортну стратегію.

3 грудня в м.Чернігові відбулося чергове засідання Міжнародного трейд-клубу в Україні. Його учасниками стали дипломати, ділові кола та представники міжнародних організацій з Австралії, Австрії, Бельгії, Гвінеї, Данії, Єгипту, Іспанії, Канади, Китаю, Латвії, Малайзії, Німеччини, Румунії, Словаччини, Швейцарії, Швеції, а також, Європейської Економічної палати, ЄБРР, асоціації «Клуб банкірів».

У ході візиту члени Трейд-клубу в Україні зустрілися з керівництвом області, обговорили можливі напрямки налагодження співробітництва, ознайомилися з економічним, експортним потенціалом та інвестиційними проектами області.

Крім того, під час візиту до області членів Міжнародного трейд-клубу в Україні відбулася їх зустріч у форматі переговорів з діловими колами Чернігівщини, в яких взяли участь представники понад 70 підприємств, установ та організацій області.

Показники зовнішньої торгівлі товарами та послугами

Зовнішня торгівля товарами

За результатами одинадцяти місяців 2019 року зовнішній товарообіг області з іноземними партнерами з 134 країн світу перевищив 1,1 мільярда доларів.

При цьому зростання експорту товарів на 5,5% (до 718,3 млн. дол. США) проти зменшення імпорту на 13,2% (до 393,3 млн. дол. США) дозволило забезпечити рекордний показник позитивного сальдо за всі роки незалежності України у розмірі 325 млн. дол. США.

Основними партнерами в зовнішній торгівлі вже традиційно є країни ЄС, обсяг експорту до яких збільшився порівняно з аналогічним періодом 2018 року на 15,3% і становив 301,4 млн.дол.США (42% в загальній структурі експорту). Серед відповідних країн майже 55% формували Нідерланди (8,3% обласного показника експорту), Іспанія (7,0%), Румунія (3,8%), Італія (3,7%).

Так, у звітному періоді у більш ніж чотири рази зросли поставки до таких європейських країн як Латвія та Великобританія, у більш ніж півтора рази – до Португалії (у 2,2р.), Литви (у 2 р.), Франції (у 1,8 р.), Ірландії (у 1,6 р.), Болгарії (у 1,6 р.), Фінляндії (у 1,5 р.).

Серед решти країн світу значні обсяги експорту поставлялись до Азербайджану (9,1%), Єгипту (6,5%), Білорусії (6,1%), Китаю (5,7%), Туреччини (4,4%), Ізраїлю (2,4%).

У той же час питома вага поставок до Російської Федерації становила 2,4% проти 9,1% за аналогічний період попереднього року (26,3% у січні-листопаді 2013 року).

У товарній структурі експорту продовжують утримувати лідируючі позиції зернові культури (46%), готові харчові продукти (12%), деревина та вироби з деревини (7,2%), папір та картон (6,5%), взуття (4,0%), машини обладнання (3,5%).

Водночас серед товарів, які поставляються до області, практично 55% формували продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості (16,4%), готові харчові продукти (13%), пластмаси, полімерні матеріали (12,9%), машини та обладнання (11,1%).

Найбільші імпорتنі поставки товарів надходили з Білорусі (21,1%) та Німеччини (15,2%).

Зовнішня торгівля послугами

Експорт послуг за результатами січня-вересня 2019 року збільшився відповідно до аналогічного періоду попереднього року на 3,5% та становив 20,65 млн.дол.США. Найбільші обсяги послуг експортовано до Румунії (22,7%), Нідерландів (13,6%) та США (11,7%). Структуру експорту на 75,4% формували послуги для переробки товарів з метою реалізації за кордоном та транспортні послуги.

Імпорт послуг до області склав 20,56 млн.дол.США, що на 39,4% більше відповідно до аналогічного періоду минулого року. Імпортовані послуги на 77,1% формувались з роялті та інших послуг, пов'язаних з використанням інтелектуальної власності. При цьому 76,6% загального обсягу імпорту послуг надходило з Великої Британії.

Сальдо зовнішньої торгівлі послугами становить 0,9 млн.дол.США.

За напрямом «Зовнішні зносини та міжрегіональне співробітництво»

З метою розвитку міжрегіонального співробітництва, налагодження партнерських відносин з регіонами інших країн у 2019 році проведено ряд міжнародних зустрічей та візитів.

Зокрема, 31 січня відбулася зустріч голови облдержадміністрації з Надзвичайним і Повноважним Послом Австралії в Україні Меліссою О'Рурк. Сторони обговорили питання налагодження двостороннього співробітництва в економічній та культурній сферах.

6 березня відбулася зустріч голови обласної державної адміністрації з делегацією Посольства Латвійської Республіки в Україні. В рамках зустрічі сторони обговорили питання подальшого співробітництва в економічній та культурній сферах.

3 квітня голова облдержадміністрації зустрівся з Надзвичайним і Повноважним Послом Республіки Австрія в Україні пані Герміне Поппелер, під час якої сторони обговорили можливість налагодження двостороннього

співробітництва, зокрема в рамках проведення року культури України та Австрії. Також гостям було презентовано економічний та культурний потенціал області.

14 травня в рамках візиту до Чернігівської області делегації представників Асоціації гмін басейну річки Віслока (Польща) в м.Чернігів відбулася конференція на тему «Реалізація проєктів регіонального розвитку на засадах міжмуніципального співробітництва: польський досвід» за участю першого заступника міністра інформаційної політики України Еміне Джапарової, голови облдержадміністрації О. Мисника, представників структурних підрозділів облдержадміністрації, органів місцевого самоврядування Чернігівщини та Польщі. Під час заходу сторони обговорили хід децентралізаційної реформи, нюанси та особливості змін, що відбуваються на Чернігівщині в результаті зазначеної реформи. Представники польського самоврядування зі свого боку поділилися досвідом міжмуніципального співробітництва у питаннях охорони навколишнього середовища та впровадження систем відновлюваної енергетики на громадських будівлях та приватних будинках.

24 травня делегація Чернігівської області на чолі з заступником голови Чернігівської обласної державної адміністрації Н.А. Романовою відвідала м. Гомель, Республіки Білорусь з метою участі у роботі XVI Гомельського економічного форуму та ознайомлення з продукцією підприємств Гомельської області та країн-учасниць Форуму, представлених на XX Міжнародній універсальній виставці-ярмарку «Весна в Гомелі». Делегати взяли участь у пленарній частині Форуму, роботі секцій, зустрічі керівників дипломатичних місій Республіки Білорусь, голів делегацій регіонів партнерів, керівників республіканських органів державного управління, під час яких обговорювалися питання торговельно-економічного та культурно-туристичного співробітництва та перспективні напрямки його розвитку.

6 червня з офіційним візитом у Чернігові перебував Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Кіпр в Україні пан Луїс Телемаху та його помічник Грігоріс Міхаїл. Відповідно до програми візиту пан Посол зустрівся з головою облдержадміністрації. У ході зустрічі сторони обговорили можливі напрямки розвитку двостороннього співробітництва у сферах економіки, науки та культури. Зокрема, мова йшла про хід реформи децентралізації в регіоні, про можливість розвитку міжрегіональних зв'язків Чернігівщини з адміністративно-територіальними одиницями Кіпру. Також на зустрічі було презентовано економічний, науковий та туристичний потенціал Чернігівської області.

13 червня відбулася зустріч заступника голови Чернігівської обласної державної адміністрації Н.А. Романової з представниками Посольства Королівства Швеції в Україні, бізнесових структур країн ЄС і України. Сторони обговорили питання щодо співпраці між провідним європейським виробником медичного обладнання та закладами охорони здоров'я Чернігівщини.

З 3 по 4 жовтня 2019 року делегація Чернігівської області на чолі з заступником голови Чернігівської обласної державної адміністрації Н.Романовою взяла участь у роботі Другого Форуму регіонів України та Республіки Білорусь (м. Житомир), зокрема у:

- пленарному засіданні форуму за участю Президента України Зеленського В.О. та Президента Республіки Білорусь Лукашенка О.Г. Зокрема, заступник голови Чернігівської облдержадміністрації у ході зустрічі презентувала

потенціал Чернігівської області та актуальні напрямки співробітництва з білоруськими партнерами;

- офіційній зустрічі глав регіонів України та Республіки Білорусь з керівництвом Житомирської обласної державної адміністрації;

- Форумі та виставці високих технологій, робототехніки, мехатроніки та стартапів;

- круглому столі «Розвиток річкового судноплавства на річках Дніпро та Прип'ять»;

- круглому столі «Збереження мовного, культурного й природного середовища транскордонних територій: історія і сучасність»;

- Еко-форумі.

Крім того, Чернігівська область була представлена:

- у Виставці великогабаритної техніки українських та білоруських підприємств (техніка підприємств ТОВ «Промислова компанія «Пожмашина» та ПрАТ «Чернігівський автозавод»),

- на Ярмарку продукції та виробів декоративно-прикладного мистецтва майстрів з України та Білорусі (вироби осередку Національної спілки майстрів народного мистецтва України, твори традиційного декоративного мистецтва, зокрема різьбярство, вишивка, декоративне різьблення, кераміка та твори відомих різьбярів Чернігівщини).

13 листопада в облдержадміністрації відбулася зустріч з комерційним радником Посла Королівства Данія в Україні та керівництвом данської компанії «Spectre A/S». Метою візиту бізнесменів стало ознайомлення з економічним потенціалом та інвестиційними можливостями регіону.

19 листопада у Чернігові з візитом перебували представники Посольства Королівства Нідерландів в Україні на чолі з першим секретарем Посольства, керівником відділу з економічних питань Катаріною Бюс. У рамках візиту представники Посольства зустрілися з головою облдержадміністрації та обговорили питання налагодження двостороннього співробітництва, зокрема, щодо розвитку промисловості, якісної підготовки професійних кадрів, реалізації спільних проєктів.

Ведеться робота щодо розвитку співробітництва з регіонами іноземних країн.

Так, в рамках реалізації Листа про наміри щодо співпраці Чернігівської обласної державної адміністрації (Україна) та Великопольського воєводства (Республіка Польща) продовжується співробітництво між двома регіонами, в тому числі між структурами Чернігівської області та Великопольського воєводства з питань регіонального розвитку.

Проведено роботу з Тренчинським самоврядним краєм Словацької Республіки щодо підписання двосторонньої Угоди про співробітництво. У звітному періоді сторони узгодили текст проєкту Угоди та пройшли процедуру погодження відповідно до національних законодавств.

З метою промоції іміджу Чернігівщини було виготовлено та розповсюджено серед міжнародної спільноти ряд презентаційних матеріалів про область, зокрема, проморолик, буклети, а також інша продукція з логотипами Чернігівщини.

У 2019 році завершено реалізацію Програми територіального співробітництва «Україна-Білорусь» ініціативи Східне Партнерство.

Зокрема, організації Чернігівської області взяли участь у реалізації трьох проєктів в рамках Програми:

«THEOREMS-Дніпро. Транскордонна, гідрометеорологічна та екологічна система моніторингу річки Дніпро». Його реалізація дозволила створити новий клас інженерно-наукової інфраструктури для Республіки Білорусь та України, який відповідає кращим світовим зразкам в даній області. Засоби вимірювання метеорологічних, гідрологічних та екологічних параметрів мають високі метрологічні характеристики, зосереджуються в одній точці і об'єднуються в одну станцію. Автоматично через 10-хвилинні інтервали часу від станції передаються інформаційні пакети на Web-сервер, а після обробки на ньому – на державну і Міжнародну Web-мережі гідрологічних, метеорологічних і екологічних параметрів.

«Активізація малого та середнього бізнесу в прикордонних регіонах України-Білорусі», одним з головних результатів якого стало створення на базі Чернігівської регіональної торгово-промислової палати одного із семи контактних пунктів - центрів транскордонного співробітництва, де підприємствам надаються професійні інформаційно-консультаційні послуги з підтримки в сферах маркетингу, юридичних, фінансових та економічних аспектів ведення транскордонного бізнесу.

«Від партнерства місцевих музеїв до широкого транскордонного культурного співробітництва», головним підсумком якого став новий освітній музейний маршрут, що об'єднав п'ять музеїв Гомельщини і п'ять музеїв Чернігівщини в загальний музейний простір. Через експозиції музеїв, окремі музейні предмети і навколomuзейний простір маршрут розкриває історичні та культурні особливості двох сусідніх регіонів, підкреслює їх схожість та унікальність.

Крім того, у червні 2019 року у м. Київ відбулося четверте заключне засідання Спільного керуючого комітету Програми територіального співробітництва країн Східного партнерства «Україна-Білорусь», до складу якого входив і представник від Чернігівської облдержадміністрації. У ході заходу учасники ознайомилися з результатами впровадження проєктів, реалізованих у рамках Програми, підвели підсумки та оцінили позитивний вплив програми на розвиток прикордонних регіонів.

За напрямом «Виставково-ярмаркова діяльність»

Загалом за 2019 рік з обласного бюджету на реалізацію зазначеної програми в рамках розділу «Виставкова діяльність» витрачено 83,40 тис грн.

28 лютого 2019 року у Чернігові відбувся другий регіональний форум «Органік Інвест», учасники якого обговорили шляхи залучення додаткових інвестицій, інструменти підтримки малого та середнього бізнесу в агропромисловому комплексі. У заході взяли участь більше 100 представників відповідної сфери.

Загалом за 3 останні роки з 6 до 12-ти збільшилась кількість суб'єктів господарювання, які фактично виробляють органічну продукцію: зернові та олійні культури, ягідну, молочну та м'ясну продукцію. У 2019 році розширилось коло органічної продукції за рахунок ягідних культур, дикорослих ягід та грибів, яких зібрано та експортовано на 93 % більше, ніж у 2018 році. У виробників органічної продукції на 16% збільшилась кількість ВРХ та на 29% - виробництво молочної продукції. Вперше в області сертифіковано виробництво курячого

м'яса та яєць. Крім того, до органічних виробників приєдналися 2 підприємства, які виробляють мікробіологічні препарати для сільськогосподарського виробництва.

З метою пропагування виробничих, експортних можливостей місцевих товаровиробників, активізації просування їх продукції на внутрішній та зовнішні ринки, а також впровадження активних методів продаж, з 4 по 7 червня Чернігівська область взяла участь у XXXI Міжнародній агропромисловій виставці «АГРО-2019», що проходила у місті Києві.

Виставка-ярмарок «Агро» є однією з найбільших на теренах СНД та Східної Європи і традиційно презентує здобутки, новинки, інновації та різноманітні досягнення в основних сферах агропромислової галузі.

Чернігівську область на заході представили 10 суб'єктів харчової промисловості, які презентували власну продукцію, зокрема, 7 підприємств харчової промисловості, 3 – тваринницької галузі, 1 – сільськогосподарської мікробіології.

25 серпня 2019 року відбувся V фестиваль молока, в якому взяли участь більше 30-ти виробників молочних продуктів та супутніх товарів з Чернігівської області (зокрема, молока, твердих та кисломолочних сирів, бринзи, сметани, йогуртів, органічної молочної продукції, а також хлібобулочних, кондитерських виробів, меду та ін).

Крім того, потенціал регіональних підприємств було представлено на Виставці великогабаритної техніки українських та білоруських підприємств (зокрема, техніка підприємств ТОВ «Промислова компанія «Пожмашина» та ПрАТ «Чернігівський автозавод»), яка проходила в рамках роботи Другого форуму регіонів України та Республіки Білорусь (м.Житомир, 3-4 жовтня 2019 р.).

Інформація про виконання регіональної програми за 2019 рік

1.	27	Департамент економічного розвитку облдержадміністрації
	КВКВ	найменування головного розпорядника коштів програми
2.	271	Департамент економічного розвитку облдержадміністрації
	КВКВ	найменування відповідального виконавця програми
3.	2717693	Департамент економічного розвитку облдержадміністрації
	КВКВ	найменування програми, дата і номер рішення обласної ради про її затвердження

Програма розвитку інвестиційної, зовнішньоекономічної та виставково-ярмаркової діяльності Чернігівської області на 2016-2020 роки «Чернігівщина-конкурентоспроможний регіон», затверджена рішенням третьої сесії обласної ради сьомого скликання від 27 січня 2016 року № 2-3/VII з урахуванням змін затверджених рішеннями: дев'ятої сесії обласної ради сьомого скликання від 17.05.2017 №6-9/ VII, дванадцятої сесії обласної ради сьомого скликання 28 березня 2018 року №9-12/VII, чотирнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання 4 липня 2018 року №14-14/VII, шістнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання 20 грудня 2018 року № 5-16/VII та вісімнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання від 26 червня 2019 року № 10-18/VII

4. Напрями діяльності та заходи регіональної цільової Програми розвитку інвестиційної, зовнішньоекономічної та виставково-ярмаркової діяльності Чернігівської області на 2016-2020 роки «Чернігівщина-конкурентоспроможний регіон»
(назва програми)

№ з/п	Захід	Головний виконавець та строк виконання заходу	Бюджетні асигнування з урахуванням змін, тис. грн						Проведені видатки, тис. грн						Стан виконання заходів (результативні показники виконання програми)
			Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
				обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет		обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	
ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ															
	Проведення Міжнародних, регіональних та інших публічних заходів інвестиційного характеру (форуми, конференції, семінари, круглі столи тощо).	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації,	58,72	58,72	0,0	0,0	0,0	0,0	58,72	58,72	0,0	0,0	0,0	0,0	Для промоції інвестиційного потенціалу проводяться різноманітні публічні заходи. Зокрема, 22 листопада 2019 року спільно з Державною інноваційною фінансово-кредитною установою проведено Регіональний інноваційний форум «Формування ефективної інноваційної екосистеми як складової інвестиційного розвитку регіону», що став дієвим майданчиком для обговорення технологічних трендів, обміну досвідом і презентації

№ з/п	Захід	Головний виконавець та строк виконання заходу	Бюджетні асигнування з урахуванням змін, тис. грн						Проведені видатки, тис. грн						Стан виконання заходів (результативні показники виконання програми)
			Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
				обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет		обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	
		виконавчі комітети Чернігівської, Ніжинської, Прилуцької, Новгород-Сіверської міських рад, Чернігівська регіональна торгово-промислова палата, Агенція регіонального розвитку Чернігівської області													інноваційних рішень з ціллю розвитку власного потенціалу та налагодження співпраці. У Форумі взяли участь науковці, підприємці, експерти у сфері інновацій, представники органів влади та місцевого самоврядування. В рамках підготовки до зазначеного форуму був розроблений та активно просувається проморолик про інноваційний потенціал Чернігівщини «Інновації-інвестиції-розвиток».
	Надання фінансової, матеріальної та іншої підтримки Агенції регіонального розвитку Чернігівської області для реалізації цілей та завдань Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	666,120	666,120	0,0	0,0	0,0	0,0	666,120	666,120	0,0	0,0	0,0	0,0	15 березня в приміщенні АРР відбулася зустріч "Допомога підприємцю", 28 березня пройшла зустріч "Смарт спеціалізація: результат співпраці влади, бізнесу, науки". 12 березня відбувся Вечір фандрейзingu, організований АРР з Чернігівською ТПП, де обговорювалось питання створення Центру підтримки підприємництва, інновацій та стартапів. В рамках реалізації проекту FORBIZ 29 травня в Агенції відбулося засідання робочої групи з питань реалізації, моніторингу та оцінки результативності досягнення Плану заходів з реалізації у 2018-2020 роках Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2020 року в частині напрямів, спрямованих на розвиток малого і середнього підприємства.

№ з/п	Захід	Головний виконавець та строк виконання заходу	Бюджетні асигнування з урахуванням змін, тис. грн						Проведені видатки, тис. грн						Стан виконання заходів (результативні показники виконання програми)
			у тому числі						у тому числі						
			Усього	обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	Усього	обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	
															На базі Агенції були проведені заходи: з опрацювання SMART-спеціалізації регіону за участю міжнародних експертів та відповідні тематичні фокус-групи; зустріч з польськими експертами з питань SMART-спеціалізації з місцевими експертами та членами робочої групи у рамках проекту «Польська допомога». Агенцією на базі Михайло-Коцюбинської ОТГ проведено Міжрегіональний форум «Розвиток підприємництва – запорука успіху громади», Дні популяризації економічного розвитку, у т.ч. тренінг «Розпочни свій бізнес», круглий стіл, присвячений темі розвитку підприємництва тощо. Агенція приймала участь в робочій зустрічі з представниками проекту FORBIZ щодо запуску ЦПП в рамках проекту ДФРР.
ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ															
	Проведення конкурсу «Краща інноваційна розробка»	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміні страції Агенція регіонального розвитку Чернігівської області	43,252	43,252	0,0	0,0	0,0	0,0	43,252	43,252	0,0	0,0	0,0	0,0	З метою сприяння інноваційній діяльності серед науковців, інженерно-технічних працівників та винахідників, впровадження інноваційних розробок та технологічних процесів у виробництво, нарощування обсягів виробництва інноваційної продукції, стимулювання і заохочення винахідників до розробки, з подальшим впровадженням новацій, проведено конкурс «Краща

№ з/п	Захід	Головний виконавець та строк виконання заходу	Бюджетні асигнування з урахуванням змін, тис. грн						Проведені видатки, тис. грн						Стан виконання заходів (результативні показники виконання програми)
			Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
				обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет		обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	
															інноваційна розробка». На конкурс було подано 14 робіт. 22 листопада 2019 року в рамках проведення Форуму «Формування ефективної інноваційної екосистеми як складової інвестиційного розвитку регіону» було відзначено переможців та лауреатів конкурсу «Краща інноваційна розробка». По завершенню конкурсу з метою формування ефективного механізму реалізації науково-технічної, інноваційної та промислової політики на регіональному рівні та посилення зв'язків між виробництвом і наукою, сформовано каталог з чотирнадцяти конкурсних робіт. В ньому розміщено короткий опис конкурсних робіт, інформацію про розробників та контакти.
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ															
1.	Організація проведення заходів за участю міжнародних експертів, представників закордонних ділових кіл, учасників робочих груп, а також засідань Міжнародного Трейд-клубу в Україні.	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	30,155	30,155	0,0	0,0	0,0	0,0	30,155	30,155	0,0	0,0	0,0	0,0	26-27 вересня в м. Чернігові відбулось засідання експертної місії у рамках розроблення проекту Стратегії сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року за підтримки Генерального директорату Європейської Комісії «Спільний дослідницький центр».

№ з/п	Захід	Головний виконавець та строк виконання заходу	Бюджетні асигнування з урахуванням змін, тис. грн						Проведені видатки, тис. грн						Стан виконання заходів (результативні показники виконання програми)
			у тому числі						у тому числі						
			Усього	обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	Усього	обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	
															<p>1 жовтня в м.Чернігові відбувся семінар-навчання для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності регіону з питань підтримки експорту, організований Офісом з просування експорту України спільно з Департаментом розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації. У рамках заходу також презентовано нові безкоштовні освітні можливості для розвитку власного бізнесу.</p> <p>3 грудня в м.Чернігові відбулося чергове засідання Міжнародного трейд-клубу в Україні за участю дипломатів, ділових кіл та представників міжнародних організацій з Австралії, Австрії, Бельгії, Гвінеї, Данії, Єгипту, Іспанії, Канади, Китаю, Латвії, Малайзії, Німеччини, Румунії, Словаччини, Швейцарії, Швеції, а також, Європейської Економічної палати, ЄБРР, асоціації «Клуб банкірів».</p> <p>У рамках заходу обговорювались можливі напрямки налагодження співробітництва, презентовано економічний, експортний потенціал та інвестиційні проекти області, а також відбулися зустрічі у форматі переговорів з</p>

№ з/п	Захід	Головний виконавець та строк виконання заходу	Бюджетні асигнування з урахуванням змін, тис. грн						Проведені видатки, тис. грн						Стан виконання заходів (результативні показники виконання програми)
			Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
				обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет		обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	
2.	Послуги з технічного обслуговування, адміністрування та розміщення сайту на сервері.	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	10,00	10,00	0,0	0,0	0,0	0,0	10,00	10,00	0,0	0,0	0,0	0,0	Забезпечено: - постійне оновлення інформаційної бази Економічного Порталу Чернігівської області українською та переклад англійською мовами, - підвищення рейтингів та популяризації експортного потенціалу підприємств регіону в соціальних мережах Internet.
ЗОВНІШНІ ЗНОСИНИ ТА МІЖРЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО															
1.	Забезпечення робочих поїздок голови облдержадміністрації та представників окремих структурних підрозділів у складі делегацій облдержадміністрації по Україні, а також за кордон з метою участі у роботі спеціалізованих, універсальних та міжнародних форумах, ярмарках та інших вітчизняних та іноземних публічних заходах.	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	8,800	8,800	0,0	0,0	0,0	0,0	8,800	8,800	0,0	0,0	0,0	0,0	З метою розвитку міжрегіонального співробітництва, налагодження партнерських відносин з регіонами інших країн делегації Чернігівської області взяли участь у роботі XVI Гомельського економічного форуму, XX Міжнародної універсальної виставки-ярмарку «Весна в Гомелі» (Гомель, Республіка Білорусь), Другого Форуму регіонів України та Республіки Білорусь (м. Житомир)
3.	Виготовленням презентаційної продукції про область (українською та іноземними мовами).	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	79,9984	79,9984	0,0	0,0	0,0	0,0	79,9984	79,9984	0,0	0,0	0,0	0,0	З метою промоції іміджу Чернігівщини виготовлено та розповсюджено серед міжнародної спільноти ряд презентаційних матеріалів про область, зокрема, проморолик, буклети, а також інша продукція з логотипами Чернігівщини.

№ з/п	Захід	Головний виконавець та строк виконання заходу	Бюджетні асигнування з урахуванням змін, тис. грн						Проведені видатки, тис. грн						Стан виконання заходів (результативні показники виконання програми)
			Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
				обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет		обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	
4.	Організація візитів офіційних іноземних делегацій та окремих іноземців до області з метою ознайомлення з економічним, інвестиційним та науково-технічним потенціалом	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	3,31730	3,31730	0,0	0,0	0,0	0,0	3,31730	3,31730	0,0	0,0	0,0	0,0	3 метою розвитку міжнародного та міжрегіонального співробітництва з закордонними партнерами проводилась робота з формування позитивного іміджу області, як привабливого партнера на внутрішньому та міжнародному рівнях. Проводились зустрічі з представниками дипломатичних установ Австралії, Латвійської Республіки, Республік Кіпр та Австрія, Королівств Швеції, Данії, Нідерландів, а також Асоціації гмін басейну річки Віслока Республіки Польща, бізнесових структур країн ЄС, у ході яких сторони обговорювали питання налагодження та активізації співробітництва, зокрема щодо розвитку промисловості, якісної підготовки професійних кадрів, реалізації спільних проєктів, тощо.
5.	Забезпечення протокольною атрибутикою, згідно з Положенням про Державний Протокол та Церемоніал України урочистих засідань, зустрічей, робочих груп, інших протокольних заходів обласного рівня за участю голови облдержадміністрації та його заступників.	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	9,0714	9,0714	0,0	0,0	0,0	0,0	9,0714	9,0714	0,0	0,0	0,0	0,0	Забезпечено: - виготовлення роздаткових матеріалів (блокнотів, ручок, папок) з нанесенням логотипів сайтів «Економічний портал Чернігівської області» та обласної державної адміністрації з метою розповсюдження на міжнародних заходах. - виготовлення настільних прапорців іноземних країн та протокольних табличок з метою забезпечення міжнародних заходів

№ з/п	Захід	Головний виконавець та строк виконання заходу	Бюджетні асигнування з урахуванням змін, тис. грн						Проведені видатки, тис. грн						Стан виконання заходів (результативні показники виконання програми)
			Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
				обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково-державний бюджет		обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково-державний бюджет	
ВИСТАВКОВО-ЯРМАРКОВІ ЗАХОДИ															
	Участь у виставково-ярмаркових заходах згідно з Указами Президента України, рішеннями Кабінету Міністрів України, розпорядженнями голови обласної державної адміністрації.	Департамент агро-промислового розвитку обласної державної адміністрації Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації	48,2352	48,2352	0,0	0,0	0,0	0,0	48,2352	48,2352	0,0	0,0	0,0	0,0	3 метою пропагування виробничих, експортних можливостей місцевих товаровиробників, активізації просування їх продукції на внутрішній та зовнішні ринки, а також впровадження активних методів продаж, з 4 по 7 червня Чернігівська область взяла участь у XXXI Міжнародній агропромисловій виставці «АГРО-2019», що проходила у місті Києві. Чернігівську область на заході представили 10 суб'єктів харчової промисловості, які презентували власну продукцію, зокрема, 7 підприємств харчової промисловості, 3 – тваринницької галузі, 1 – сільськогосподарської мікробіології.
	Інші виставкові заходи, передбачені планами проведення виставково-ярмаркових заходів в області.	Департамент розвитку економіки та сільського господарства облдержадміністрації Департамент агро-промислового розвитку	9,99	9,99	0,0	0,0	0,0	0,0	9,99	9,99	0,0	0,0	0,0	0,0	28 лютого у Чернігові відбувся другий регіональний форум «Органік Інвест», учасники якого обговорили шляхи залучення додаткових інвестицій, інструменти підтримки малого та середнього бізнесу в агропромисловому комплексі. У заході взяли участь більше 100 представників відповідної сфери

№ з/п	Захід	Головний виконавець та строк виконання заходу	Бюджетні асигнування з урахуванням змін, тис. грн						Проведені видатки, тис. грн						Стан виконання заходів (результативні показники виконання програми)
			Усього	у тому числі					Усього	у тому числі					
				обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет		обласний бюджет	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування (в т.ч. об'єднаних територіальних громад)	кошти небюджетних джерел	довідково: державний бюджет	
		обласної державної адміністрації	25,179	25,179	0,0	0,0	0,0	0,0	25,179	25,179	0,0	0,0	0,0	0,0	25 серпня 2019 року відбувся V фестиваль молока, в якому взяли участь більше 30-ти виробників молочних продуктів та супутніх товарів з Чернігівської області (зокрема, молока, твердих та кисломолочних сирів, бринзи, сметани, йогуртів, органічної молочної продукції, а також хлібобулочних, кондитерських виробів, меду та ін).

Аналіз виконання за видатками в цілому за програмою:

тис. грн.

Бюджетні асигнування з урахуванням змін			Проведені видатки			Відхилення		
усього	загальний фонд	спеціальний фонд	усього	загальний фонд	спеціальний фонд	усього	загальний фонд	спеціальний фонд
1400	1400	-	992,8	992,8	-	407,2	407,2	-

Інформація про виконання регіональних програм у 2019 році

-тис.грн-

№ з/п	Назва програми, дата і номер нормативно-правового акта про її затвердження (проекти, що планується затвердити)	Найменування відповідального виконавця програми	Найменування головного розпорядника коштів у 2019 році	Термін реалізації	Фінансове забезпечення програм у 2019 році (на кінець року)									Загальне виконання програми станом на кінець 2019 року, %	Очікувані обсяги фінансування з обласного бюджету на 2020 рік (Програма/виділено з бюджету)
					Передбачений обсяг фінансування на 2017 рік (Програма/виділено з бюджету)	фактично профінансовано	%	в тому числі:							
								державний бюджет	обласний бюджет	%	районний, міський (міст обласного підпорядкування) бюджети	Бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування	Кошти небюджетних джерел		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1.	Програма розвитку інвестиційної, зовнішньоекономічної та виставково-ярмаркової діяльності Чернігівської області на 2016-2020 роки «Чернігівщина-конкурентоспроможний регіон», затверджена рішенням третьої сесії обласної ради сьомого скликання від 27 січня 2016 року № 2-3/VII з урахуванням змін затверджених рішенням дев'ятої сесії обласної ради сьомого скликання від 17.05.2017 № 6-9/ VII, дванадцятої сесії обласної ради сьомого скликання 28 березня 2018 року № 9-12/VII, чотирнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання 4 липня 2018 року № 14-14/VII, шістнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання 20 грудня 2018 року № 5-16/VII та вісімнадцятої сесії обласної ради сьомого скликання від 26 червня 2019 року № 10-18/VII	Департамент розвитку економіки та сільського господарства ОДА	Департамент розвитку економіки та сільського господарства ОДА, Департамент агропромислового розвитку ОДА	2016 - 2020 рр.	1870/ 1400	992,8	70,9	-	992,8	100	-	-	-	70,9	1870/1600